

ДЕТСКА ГРАДИНА „СЛЪНЦЕ“ – ГРАД КЮСТЕНДИЛ

2500 гр. Кюстендил, ул. „Цар Симеон I“ №84
тел.: 078/550604 • e-mail: info-1000057@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ!

Директор:
Маргаритка Цекина

Заповед РД-06-28/15.09.2026г

ПРОГРАМА

за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
в ДГ „Слънце“ за учебната 2026/2027 година

Кюстендил, 2026 г.

I. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

Програмата е разработена в съответствие с действащата нормативна уредба в системата на предучилищното образование, като се отчита спецификата на детската градина и възрастовите особености на децата.

- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, с последващите изменения и допълнения.
- Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, с последващите изменения и допълнения.
- Наредба № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование, с последващите изменения и допълнения – относно документацията и отчетността.
- Наредба за приобщаващото образование, доколкото се отнася до осигуряването на подкрепяща и приобщаваща среда.
- Други действащи нормативни актове, вътрешни правила, политики и документи на ДГ „Слънце“, приложими към конкретните дейности.

Нормативна бележка: При прилагането на програмата се използва действащата към момента на реализиране на съответната дейност редакция на нормативните актове. Програмата не замества вътрешните правила, годишния план и останалите задължителни документи на институцията.

II. СЪЩНОСТ И ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Цел: Създаване на устойчива образователна среда, в която чрез ежедневното взаимодействие, играта, педагогическите ситуации и допълнителните форми децата развиват социални, граждански,

здравни, екологични и интеркултурни компетентности, изграждат ценности и придобиват готовност за отговорно поведение.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се реализират като взаимосвързан интердисциплинарен комплекс и се интегрират с образователното съдържание, ежедневните ситуации, празниците, инициативите и взаимодействието с родители и партньори.

- Гражданско образование – уважение към себе си и другите, правила, права и отговорности, принадлежност към групата и общността, участие и сътрудничество.
- Здравно образование – хигиена, здравословно хранене, физическа активност, безопасно поведение, грижа за собственото благополучие и разпознаване на ситуации, в които е необходима помощ.
- Екологично образование – познаване и опазване на природата, разумно използване на ресурсите, чиста среда, разделно събиране на отпадъци, грижа за растенията и животните.
- Интеркултурно образование – уважение към различията, приемане на многообразието, познаване на български традиции и културно наследство и позитивно взаимодействие с хора от различен културен опит.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

- Детето е активен участник в педагогическото взаимодействие.
- Уважение към достойнството, индивидуалността и правото на мнение на всяко дете.
- Равнопоставеност, недопускане на дискриминация и подкрепа на всяко дете.
- Учене чрез игра, преживяване, наблюдение, практическо действие и общуване.
- Интегриране на четирите области в различни образователни направления и ежедневни ситуации.
- Постепенност и съобразяване с възрастовите и индивидуалните особености.
- Партньорство с родителите и взаимодействие с институции, културни, здравни, обществени и професионални организации.
- Безопасна, подкрепяща и приобщаваща среда.
- Съчетаване на местното, националното и общочовешкото културно наследство.
- Практическа насоченост – детето не само да знае, а да упражнява подходящо за възрастта отговорно поведение.

IV. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Надграждане и разширяване на знанията, уменията и отношенията на децата в четирите области.
2. Формиране на начални умения за участие в живота на групата чрез спазване на правила, изслушване, договаряне и сътрудничество.
3. Изграждане на положителни навици за здравословен начин на живот и безопасно поведение.
4. Формиране на екологично съзнание и конкретни навици за грижа към природата и средата.
5. Възпитаване в уважение към културното многообразие и към българските традиции, празници и културно наследство.
6. Подкрепа на социално-емоционалното развитие, емпатията, толерантността и конструктивното разрешаване на конфликти.
7. Създаване на възможности за детска инициативност и избор в подходящи за възрастта ситуации.
8. Активно включване на родителите и използване на техните знания, професии и умения като ресурс за образователния процес.
9. Създаване на устойчиви партньорства с институции и организации от местната общност.
10. Проследяване, документиране и периодично отчитане на реализираните дейности и постигнатите резултати.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на учебната 2026/2027 година, съобразно възрастта и индивидуалните възможности, се очаква децата:

- да разбират значението на основни правила в групата и да участват в тяхното спазване;
- да проявяват уважение, доброжелателност и готовност за сътрудничество;
- да назовават свои основни права и отговорности на достъпно за възрастта ниво;
- да разпознават основни здравословни навици и да ги прилагат в ежедневието;
- да познават правила за безопасност при движение, игра, природни дейности и извън детската градина;
- да различават полезни и по-малко полезни за здравето избори в ежедневни ситуации;
- да проявяват грижа към растения, животни и природната среда;
- да участват в дейности по разделно събиране и повторно използване на материали;
- да познават и преживяват български празници, традиции и местни културни ценности;
- да приемат различията между хората и да общуват с уважение;
- да търсят помощ от възрастен при опасност, конфликт или ситуация, която не могат да разрешат самостоятелно;
- да участват в общи инициативи и да изразяват мнение по достъпен за възрастта начин.

VI. ПОДХОДИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Подход	Приложение
Хуманно-личностен	уважение и доверие към детето, неговите потребности, възможности и индивидуален темп.
Ценностно-ориентиран	формирание на общочовешки ценности, уважение към българската идентичност и културните традиции.
Комплексен и интегративен	свързване на теми и дейности между различни образователни направления и ситуации.
Игрови	учене чрез игра, движение, сюжет, роли, правила, експериментиране и преживяване.
Комуникативно-експресивен и креативен	развитие на речта, емоционалната изразност, творчеството и способността за общуване.
Рефлексивен	подпомагане на детето да осмисля собствените си действия, избори и отношения.
Приобщаващ	осигуряване на достъпно участие и подкрепа за всяко дете.
Проектен и практико-приложен	участие в малки проекти, инициативи и реални действия с видим резултат.

VII. ФОРМИ И СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ

- Педагогически ситуации и интегрирано обучение по образователни направления.
- Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.
- Ситуации от ежедневието – хранене, самообслужване, подреждане, игра, разходка и общуване.
- Образователни игри, ролеви игри, драматизации, приказки и казуси.
- Наблюдения, експерименти, практически задачи и минипроекти.
- Творчески работилници, изложби, пленери и тематични дни/седмици.
- Празници, инициативи и кампании.

- Разходки, походи, екскурзии и дейности на открито при спазване на изискванията за безопасност.
- Среци с родители, специалисти, представители на професии и партньорски институции.
- Използване на подходящи дигитални ресурси при спазване на правилата за безопасна и възрастово съобразена употреба.

VIII. ОСНОВНИ СЪДЪРЖАТЕЛНИ АКЦЕНТИ

Област	Акценти	Примери за резултат
Гражданско	правила и отговорности; права; принадлежност; участие; помощ и сътрудничество; безопасно поведение	детето спазва договорени правила, изразява мнение, съдейства и търси помощ
Здравно	хигиена; хранене; движение; почивка; емоционално благополучие; безопасност; превенция	детето прилага здравословни навици и разпознава рискови ситуации
Екологично	природа; ресурси; отпадъци; вода; въздух; растения и животни; чиста среда	детето участва в практични грижи за средата и природата
Интеркултурно	различия; уважение; традиции; културно наследство; местна общност; празници	детето приема различията и проявява интерес и уважение към културното многообразие

IX. ПЛАН НА ОСНОВНИТЕ ДЕЙНОСТИ ЗА 2026/2027 ГОДИНА

Дейностите се реализират съобразно възрастовите особености, годишния план на детската градина, календара на празниците и възможностите за партньорство. При необходимост сроковете се актуализират.

№	Дейност	Отговорник	Срок	Област
1	Интегрирано гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ежедневната педагогическа работа	Учители по групи	постоянен	четири области
2	Създаване и поддържане на правила на групата с участие на децата	Учители по групи	септември; при необходимост	гражданско
3	Дейности за принадлежност към детската градина – символи, ритуали, общи инициативи	Учители, директор	септември и според календара	гражданско
4	Отбелязване на официални, национални, международни, европейски и местни дати	Учители по групи	според календара	гражданско/интеркултурно
5	Дейности, свързани с правата на детето и уважението към другия	Учители по групи	учебната година	гражданско
6	Инициативи за приятелство, толерантност, емпатия и предотвратяване на агресията	Учители; психолог/специалист при необходимост	учебната година	гражданско/интеркултурно
7	Игри и практически ситуации за безопасност на движението	Учители по групи	постоянен	гражданско/здравно

ДГ „СЛЪНЦЕ“ – ГРАД КЮСТЕНДИЛ | ПРОГРАМА 2026/2027

8	Дейности за безопасност при пожар, бедствия, аварии и други рискови ситуации	Учители; компетентни институции	според годишния план	здравно/гражданско
9	Кампании и занимания за здравословно хранене и хигиена	Учители; медицински специалисти; родители	учебната година	здравно
10	Дейности за движение, спорт, активен начин на живот и безопасна игра	Учители по групи	учебната година	здравно
11	Срещи с медицински и други специалисти по теми за здравето и безопасността	Учители; медицински специалисти	според възможностите	здравно
12	Дейности за емоционално благополучие – разпознаване и изразяване на чувства, търсене на помощ	Учители по групи	учебната година	здравно/гражданско
13	Кампании за чиста и безопасна околна среда	Учители, деца, родители	учебната година	екологично
14	Разделно събиране на отпадъци и повторна употреба на материали	Учители, деца, родители	учебната година	екологично
15	Засаждане, отглеждане и грижа за растения	Учители, деца, родители	пролет/есен	екологично
16	Наблюдение на природата и сезонните промени	Учители по групи	учебната година	екологично
17	Дейности за опазване на водата, въздуха и природните ресурси	Учители по групи	учебната година	екологично
18	Грижа и уважение към животните; безопасно отношение към домашни и диви животни	Учители; специалисти	учебната година	екологично/здравно
19	Дейности на открито – разходки, походи, екскурзии и наблюдения	Учители по групи	според условията	здравно/екологично
20	Запознаване с природното и културното богатство на Кюстендил и региона	Учители; партньори	учебната година	гражданско/екологично/интеркултурно
21	Работилници и инициативи за български традиции, празници и културно наследство	Учители; родители; културни институции	според календара	интеркултурно
22	Запознаване с различни професии чрез участие на родители и гости	Учители; родители	учебната година	гражданско
23	Съвместни дейности с музеи, библиотеки, културни и обществени институции	Учители; партньори	учебната година	гражданско/интеркултурно
24	Дарителски и благотворителни инициативи с възпитателна и доброволческа насоченост	Учители; родители	при възможност	гражданско

25	Проекти и минипроекти, насочени към четирите области	Учители по групи	учебната година	четирите области
26	Тематични седмици/дни: мобилност, здраве, природа, мир, толерантност и др.	Учители по групи	според календара	четирите области
27	Дейности за уважение към различията и позитивно общуване в мултикултурна среда	Учители по групи	учебната година	интеркултурно
28	Инициативи за детска инициативност – избор, участие и споделяне на идеи	Учители по групи	учебната година	гражданско
29	Информационни и образователни дейности с родители по актуални теми	Учители; медицински специалисти; други специалисти	учебната година	четирите области
30	Отразяване и популяризиране на реализираните дейности при спазване на изискванията за защита на личните данни	Учители; директор	учебната година	организация/отчетност
31	Годишно обобщаване и отчитане на изпълнението на програмата	Екипът по ГЗЕИ образование	края на учебната година	отчетност

Х. ПАРТНЬОРСТВО С РОДИТЕЛИТЕ И ОБЩНОСТТА

Сътрудничеството с родителите е част от реализацията на програмата и се осъществява чрез подходящи за детската градина форми:

- участие на родители в тематични дни, работилници, професионални срещи и инициативи;
- съвместни дейности за здравословно хранене, спорт, безопасност и грижа за природата;
- участие в благотворителни и доброволчески инициативи;
- споделяне на знания, традиции, семейни практики и културен опит;
- информиране на родителите за реализираните дейности и насоки за подкрепа у дома;
- индивидуални срещи и консултации при необходимост;
- възможност за обратна връзка и предложения за дейности.

Партньори: Регионален исторически музей, Регионална библиотека „Емануил Попдимитров“, Община Кюстендил и други културни, здравни, обществени, образователни и професионални организации според конкретната дейност.

ХІ. ПРИОБЩАВАНЕ, БЕЗОПАСНОСТ И ЗАЩИТА НА ДЕТЕТО

- Дейностите се планират така, че да позволяват участие на всяко дете според неговите индивидуални възможности и потребности.
- При необходимост се използват адаптирани материали, допълнителна визуална опора, повече време, различни начини за изразяване и подкрепа от възрастни.
- При всички дейности извън детската градина се спазват действащите правила и вътрешните процедури за безопасност и организация.
- При дейности с родители и външни лица се определят ясни роли, отговорности и правила за безопасно взаимодействие.
- При използване на дигитални ресурси се подбират възрастово подходящи материали и се съблюдают изискванията за безопасност и защита на личните данни.

- При възникване на риск, конфликт, инцидент или съмнение за насилие се прилагат съответните вътрешни процедури и действащата нормативна уредба.

XII. ПРИМЕРЕН ГОДИШЕН КАЛЕНДАР НА ТЕМАТИЧНИ АКЦЕНТИ

Период	Тематичен акцент	Възможни дейности
Септември	Аз, моята група и детската градина	правила на групата; принадлежност; безопасност; мобилност
Октомври	Здраве и безопасност	хигиена; здравословно хранене; безопасна игра; професии
Ноември	Толерантност и уважение	приятелство; различия; права и отговорности; културни истории
Декември	Традиции и добротворство	български традиции; семейни ценности; благотворителна инициатива
Януари	Аз и моите емоции	чувства; емпатия; общуване; търсене на помощ
Февруари	Природа и грижа	животни; зимна природа; грижа за птици/животни; ресурси
Март	Български традиции и пролет	традиции; засаждане; чиста среда; културно наследство
Април	Земята и природата	вода; въздух; отпадъци; рециклиране; природни наблюдения
Май	Здраве, движение и безопасност	спорт; безопасно поведение; дейности на открито
Юни	Детето и общността	детски права; общи инициативи; местно наследство; обобщение
Юли–август	Природа и безопасно лято	вода; слънце; планина; чиста среда; безопасни летни дейности

XIII. ПРОСЛЕДЯВАНЕ, ОТЧИТАНЕ И КОНТРОЛ

11. Учителите планират дейностите в годишното и текущото планиране и ги реализират според възрастта и потребностите на децата.
12. Реализираните инициативи се документират чрез подходящи форми – планове, протоколи, снимков материал, продукти на децата и други допустими документи.
13. Екипът по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование обобщава информацията за изпълнението.
14. Резултатите се представят на педагогически съвет в рамките на отчетността на детската градина.
15. При установена необходимост програмата може да бъде актуализирана и допълвана с решение на компетентния орган на детската градина.
16. Контролът по изпълнението се осъществява от директора на ДГ „Слънце“.

XIV. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Направление	Индикатори
-------------	------------

Гражданско	реализирани дейности за правила, участие, права, отговорности, толерантност и безопасност; участие на децата в общи инициативи
Здравно	дейности за хигиена, хранене, движение, емоционално благополучие и безопасност; включване на медицински/други специалисти
Екологично	екоинициативи, дейности сред природата, грижа за растения/животни, разделно събиране и разумно използване на ресурси
Интеркултурно	дейности за културно многообразие, български традиции и местно наследство; участие на родители и партньори
Партньорство	брой/разнообразие на съвместните дейности с родители и институции; обратна връзка
Приобщаване	осигурени възможности за участие на всяко дете и адаптиране на дейности при необходимост
Отчетност	наличие на планиране, документиране, обобщаване и годишен отчет

XV. ЕКИП И ОТГОВОРНОСТИ

Екипът по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование организира, координира и обобщава дейностите по програмата.

Член/роля	Основни отговорности
Валя Велева – учител	координация на дейностите по програмата; подпомагане на планирането и годишното обобщаване
Славина Папанска – учител	участие в планиране, реализация и проследяване на дейностите
Г-жа Фускова - родител	обратна връзка и съдействие за взаимодействието с родителската общност
Учители по групи	планиране и реализиране на дейностите; наблюдение и документиране на резултатите
Медицински специалисти и други специалисти	подкрепа при дейности в рамките на компетентността им
Директор	организация, контрол и осигуряване на условия за изпълнение

XVI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- Програмата е част от цялостната политика на ДГ „Слънце“ за подкрепяща, безопасна, здравословна, приобщаваща и отговорна образователна среда.
- Дейностите се реализират в рамките на компетентността на детската градина и при спазване на действащата нормативна уредба.
- Конкретните теми, срокове и форми могат да се конкретизират в годишното и текущото планиране на групите.
- При промяна на нормативната уредба или при необходимост програмата се актуализира по установения ред.
- Програмата се приема с решение на Педагогическия съвет и се утвърждава със заповед на директора.

Програмата е приета с решение на Педагогическия съвет, Протокол №/..... г.
Утвърдена със Заповед №/..... г. на директора на ДГ „Слънце“ – Кюстендил.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

МОДЕЛ ЗА ГОДИШНО ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Приложението може да се използва от учителите и екипа за обобщаване на реализираните дейности в края на учебната година.

№	Дейност/инициатива	Дата	Група/участници	Област	Кратък резултат/доказателство
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

Работна бележка за нормативната база: При разработването са съобразени официално публикуваните от МОН действащи към момента източници, включително Наредба №13/2016 (посл. изм. и доп. 2023 г.), Наредба №5/2016 (посл. изм. и доп. 2024 г.), ЗПУО и Наредба №8/2016 (посл. изм. и доп. 2024 г.). Предложения за бъдещи изменения, които не са влезли в сила, не са включени като действащо право.